

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

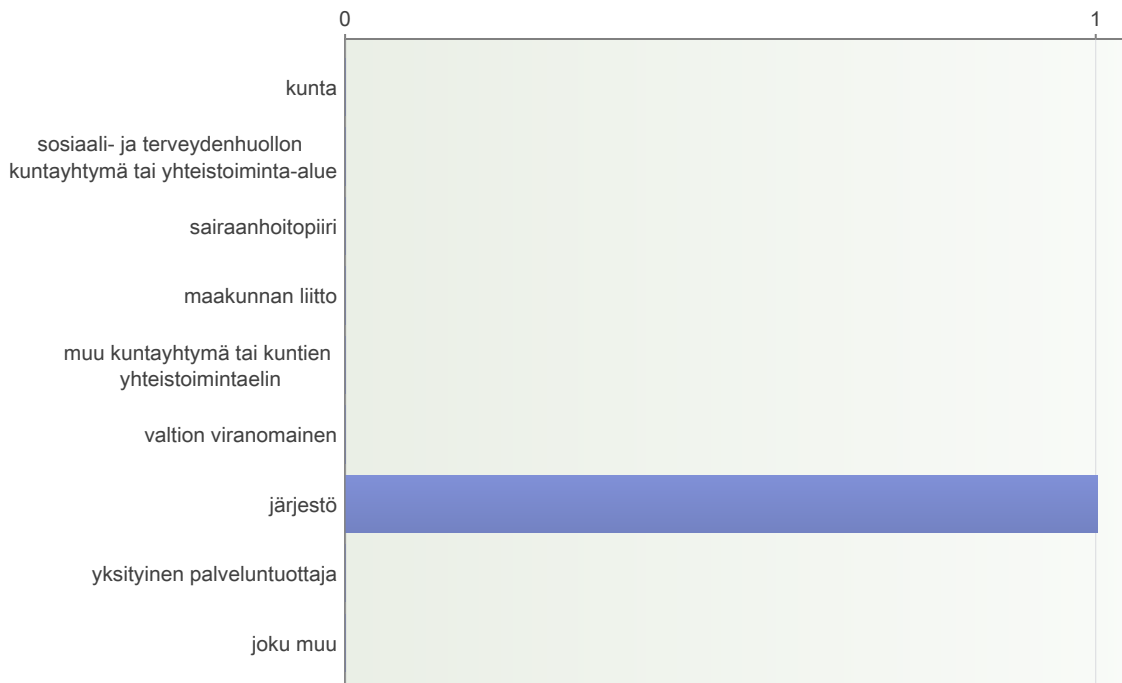
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Helsingin Yrittäjät ry	Tiina Oksala	Urho Kekkosen katu 2c, 00100 Helsinki, tiina.oksala@yrittajat.fi, 0405481104	14.12.2017	Helsingin Yrittäjien hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

-

Lakiehdotus mahdollistaa sote-ammattilaisten osallistumisen sote-palvelujen tuottamiseen, mikä lisää palveluntuottajien määrää. Tämä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta erityisesti perustason palveluissa. Valinnanvapaus avaa kaikille suomalaisille mahdollisuuden päästä nopeammin hoitoon ja saada hoitoa oikeaan aikaan. Tämä parantaa hoidon vaikuttavuutta ja kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja.

Valinnanvapausesitys on kannatettava, mutta sitä on tarpeen muokata erityisesti asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin osalta.

Ehdotetussa asiakassetelissä ja henkilökohtaisessa budjetissa asiakas ei saisi maksaa lisää itse varsinaisesta palvelusta, vain ostaa lisäpalveluja. Peruspalvelujen hinnat määrittää maakunta tavoin, josta ei vielä ole tarkempaa tietoa. Uudessa mallissa asiakas ostaa joko peruspalvelun niiltä, jotka sen pystyvät määrahinnalla tuottamaan tai maksaa koko palvelun täysin itse. Siten parempaa peruspalvelua haluavan asiakkaan valinnanmahdollisuudet vähenevät palveluissa, joissa on nykyisin käytössä palveluseteli.

Esimerkki: asiakas on valinnut hoitokodin A, koska siellä on hyvä laatu. Hyvä laatu on tuotettu vähän isommalla henkilöstömitoituksella ja esimiestyön rooli on suurempi. Myös viriketoimintaan on satsattu keskimääräistä enemmän. Tällä hetkellä asiakas maksaa saamansa palvelusetelin päälle itse 1000 €/kk, koska arvostaa tätä laatua ja haluaa satsata omannäköiseen vanhuuteen. Asiakas ei voisi itse maksaa koko palvelua, eikä hoitokoti tuottaa laatupalvelua määritellyllä hinnalla. Joutuuko asiakas muuttamaan pois yksiköstä ja hoitokoti sulkemaan yksikkönsä?

Nykyinen palvelusetelijärjestelmä mahdollistaa asiakkaalle laadukkaamman palvelun hankkimisen maksamalla itse lisää setelin päälle. Vastaava mahdollisuus tulisi olla myös asiakassetelissä ja henkilökohtaisessa budjetissa.

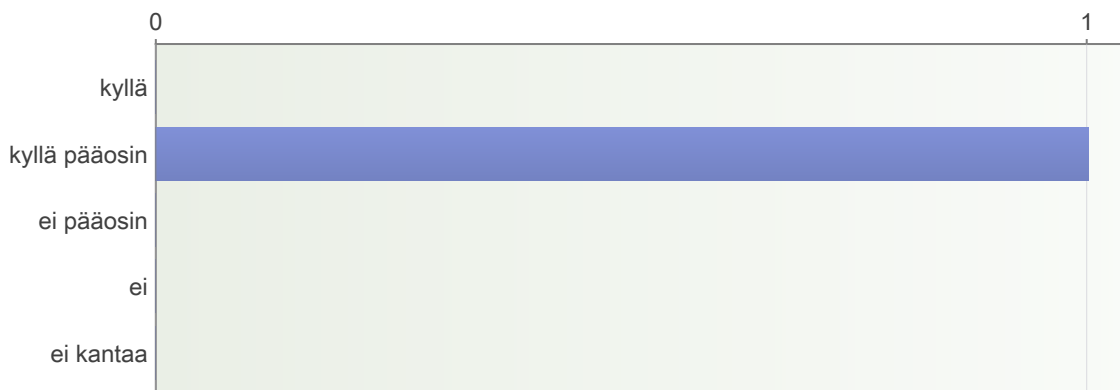
Valinnanvapauslain laatimisen yhteydessä on ilmeisesti ajateltu, että uudistuksen myötä kumotaan laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä. Pidämme välttämättömänä, että lakia ei kumota, vaan se jää

asiakassetelin rinnalle varmistamaan, että nykyisten sote-palveluiden tuottajien on mahdollisuus tarjota laadukkaita palveluja jatkossakin, mikä poistaa yritysten nykyistä epävarmuutta tulevasta.

Laki olisi myös tarpeen päivittää ja sen soveltamisalaa laajentaa käsittämään kaikki julkisen tahon järjestämisvastuulle kuuluvat palvelut. Palvelusetelijärjestelmä on osoittautunut toimivaksi tavaksi järjestää julkisia palveluita ja sitä tarvitaan yhä laajemmin myös tulevaisuudessa.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

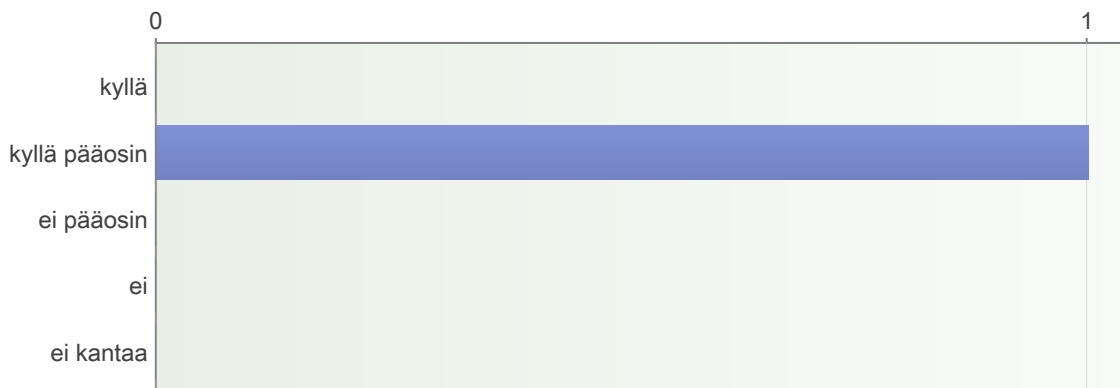
- Valinnanvapaus vahvistaa huomattavasti asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia verrattuna nykytilaan. Valinnanvapaus on asiakkaalle oikeus. Lakiluonnoksen mukaan asiakkaalla on mahdollisuus kieltäytyä asiakassetelistä tai henkilökohtaisesta budjetista sekä jättää valitsematta sote-keskus. Tässä tapauksessa maakunta osoittaa asiakkaalle sote-keskuksen ja järjestää muut palvelut liikelaitoksensa kautta, mikä vastaa nykytilannetta. Asiakkaan valinnanvapauden myötä palveluiden tuottajien on kehitettävä jatkuvasti toimintansa laatua, jotta ne pystyvät säilyttämään asiakkaansa. Valinnanvapauteen kuuluu oikeus vaihtaa palvelutuottajaa, jos asiakas ei ole tyytyväinen saamaansa palveluun.

Erityisesti asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti tarjoavat asiakkaalle hyvän tavan vaikuttaa omiin palveluihinsa ja tuetun arjen elämiseen. Maakunnalla tulee olla lakiesityksen mukaisesti velvollisuus myöntää asiakasseteli.

Nykyinen palvelusetelijärjestelmä mahdollistaa asiakkaalle laadukkaamman palvelun hankkimisen maksamalla itse lisää setelin päälle. Vastaava mahdollisuus tulisi olla myös asiakassetelissä ja henkilökohtaisessa budjetissa. Mikäli tämä mahdollisuus poistuu, vähentää se asiakkaan oikeuksia nykyisestä. Asiakkaalle jää vaihtoehdoksi ostaa vain peruspalvelu, jos hän ei pysty tai halua maksaa koko palvelua täysin itse. Lakiluonnokseen sisältyvä oikeus ostaa itse lisäpalveluita ei tuota riittävää ratkaisua ongelmaan.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos tarjoaa tähän mahdollisuuden, mutta asiakkaan mahdollisuuksiin vaikuttavat merkittävästi myös maakuntien tulevat päätökset lain soveltamisesta. Riippuu maakuntien päätöksistä, esimerkiksi palveluntuottajille asetettavista kriteereistä ja korvauksista, annetaanko yrittäjille ja järjestöille mahdollisuus toimia palveluntuottajina.

Aidon kilpailun kannalta on välttämätöntä, että kaikki palveluntuottajat ovat tasapuolisesti listattuina ja näkyvillä sote-keskuksessa, jotta palveluohjauksessa asiakasta informoidaan kaikista vaihtoehdoista yhdenvertaisesti. Vain näin varmistetaan myös pienten yritysten pääsy markkinoille tuottamaan monipuolista palvelutarjontaa asiakkaille, eivätkä asiakkaat ohjaudu suoraan maakunnalliseen tai yksityiseen sote-keskukseen.

On järjestäjän eli maakunnan ja sen asukkaiden etu, että maakunnassa toimii useita erilaisia palveluntuottajia. Esitämmekin, että maakuntalakiin säädetään osaksi maakuntien järjestämisvastuuta vastuu palvelumarkkinoiden toimivuudesta. Näin voidaan vahvistaa järjestäjän roolia ja asemaa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kaikkia palveluntuottajia sitova asiakassuunnitelma on hyvä keino sovittaa yhteen asiakkaan tarvitsemat palvelut. Toinen keskeinen väline on sote-tietojen digitalisointi ja avaaminen kaikille asiakkaalle palveluja tuottaville.

Henkilökohtainen budjetti on pitkäaikaista tukea tarvitsevien asiakkaiden kohdalla asiakaslähtöinen ja inhimillinen keino sovittaa palvelut yhteen. Näin vahvistetaan henkilön itsemääräämisoikeutta ja oikeutta rakentaa itse oma arkensa.

Jos asiakas ei saa maksaa nykyiseen tapaan lisää asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin päälle, vaarantuu asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja. Ratkaisuna onkin, että asiakas voi maksaa nykyiseen tapaan itse lisää palvelun päälle. Vaihtoehtona on, että nykyinen palvelusetelijärjestelmä pidetään käytössä.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

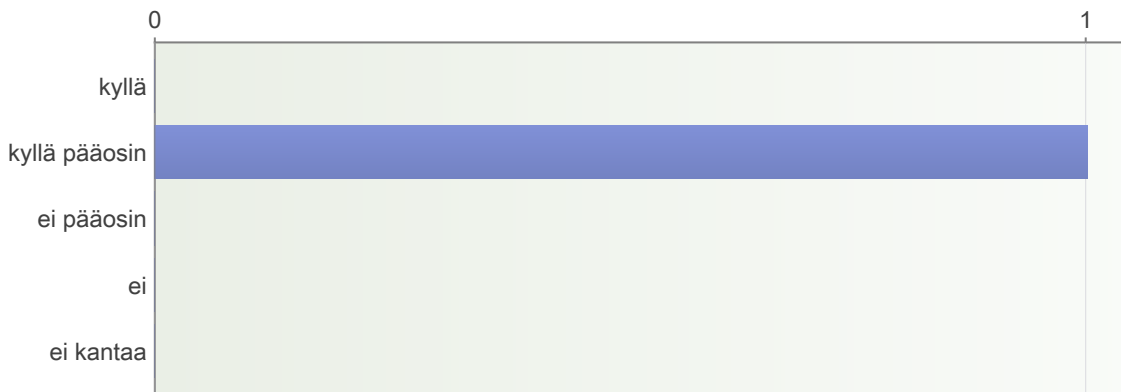
- Lakiluonnos parantaa merkittävästi palvelujen integraatiota verrattuna nykytilaan. Kaikkien sote-palvelujen järjestäminen ja rahoitus kootaan maakunnille, mikä parantaa sote-palvelujärjestelmän johtamista.

Hoidon vaikuttavuutta, laatua ja sujuvuutta parantavassa integraatiossa keskeistä on tiedon integraatio. Sote-uudistukseen liittyvä asiakastietojärjestelmien yhteensopivuuden ja Kanta-palvelujen kehittäminen toteuttavat tiedon integraation. Tietojärjestelmien kehittämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että palvelutuottajille niistä ja niiden käyttämisestä aiheutuvat kustannukset pysyvät kohtuullisina.

Vaikuttavin integraatio on henkilötasolla tapahtuva integraatio, joka toteutuu yksilöllisessä asiakassuunnitelmassa, johon kootaan kaikki henkilön tarvitsemat palvelut.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

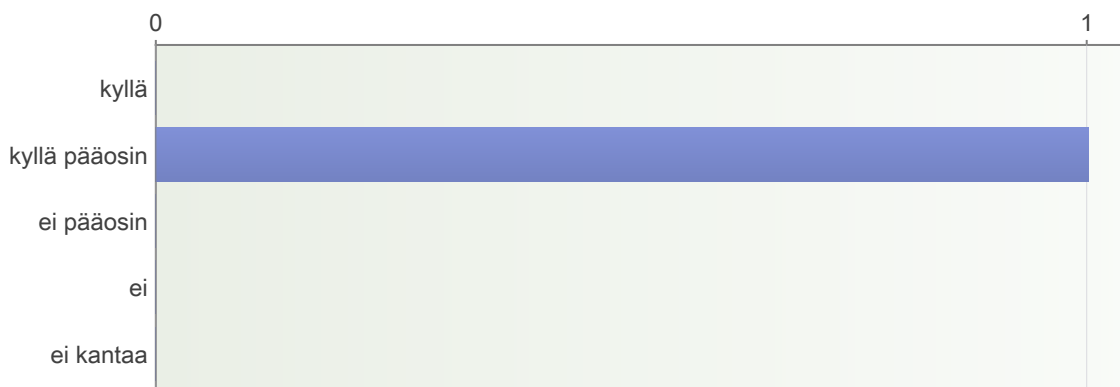
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa maakunnalle hyvät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen. Esitämme, että järjestäjän valtaa vahvistetaan säätämällä vastuu palvelumarkkinoiden toimivuudesta osaksi maakuntalain järjestämisvastuuta. Tämä vahvistaisi maakunnan asemaa erityisesti suhteessa omaan tuottajaan eli liikelaitokseen. Sote-uudistuksen tavoitteiden saavuttamisessa keskeisenä keinona on monituottajamallin hyödyntäminen. Maakuntapäätäjille pitää taata vahva asema perustella monituottajamallia suhteessa oman liikelaitoksen tuotannosta esitettäviin vaatimuksiin.

Jos palveluohjaus ja hinnan asettaminen ei ole tarkasti määritelty hallituksen esitöissä ja laissa, laki ei tuo maakunnille riittäviä edellytyksiä järjestämisvastuun toteuttamiseen. Lakiin tulee kirjata selkeästi, että palveluohjauksen pitää olla läpinäkyvä ja tasapuolista, jotta järjestämisvastuu toteutuu asianmukaisesti. Myös hinnoittelun perusteiden tulee selkeät ja julkisen sektorin hinnoittelu avata siten, että hinnoissa ovat kaikki kustannukset mukana.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

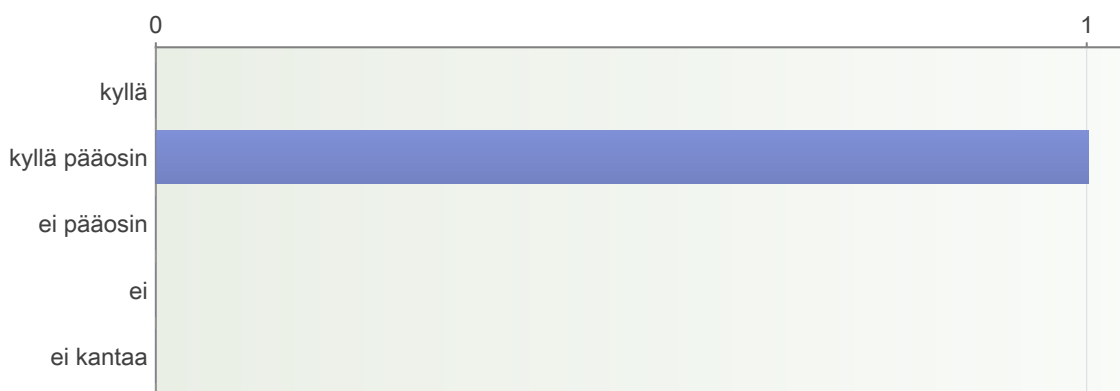
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden mukanaan tuoma kilpailullisuus edistää innovaatioita. Tutkitusti erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten rooli innovaatioiden kehittämisessä ja käyttöön otossa on merkittävä. Siksi on välttämätöntä huolehtia, että sote-alan toimintaympäristö muodostuu sekä olemassa olevaa että uutta yrittäjyyttä edistäväksi.

Määrä hinnoittelu palveluille ei kuitenkaan edistä palveluinnovaatioiden syntymistä ja kehittymistä, jos hinnat on määritelty niin, että varoja ei jää tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden ja monituottajamallin luoma terve kilpailu kannustaa tuottajia parantamaan palvelujen laatua ja kustannustehokkuutta.

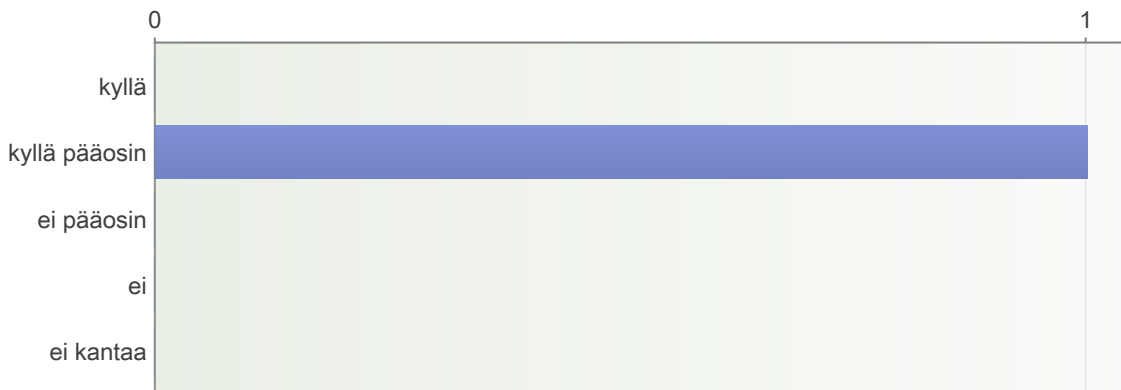
Kustannusten kasvun hillinnän kannalta oleellista on myös sote-palvelujen painopisteen siirtäminen erikoistason palveluista perustasolle sekä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseen. Kustannusten kasvun leikkaus tulee kohdistaa ennen kaikkea erikoistasolle, merkittävästi erikoissairaanhoidon kustannustehokkuuden parantamiseen. Erikoissairaanhoidossa on käsityksemme mukaan merkittävä tehostamisen potentiaali.

Tärkein keino tähän on samanlaisen ja vertailukelpoisen kustannuslaskennan noudattaminen kaikissa maakunnissa ja niiden liikelaitoksissa. Tämä mahdollistaa avoimen vertailun ja tehostamisvaatimusten kohdentamisen oikein.

Sosiaalipalveluissa keskeistä on oikeanaikaisella ja ennakoivalla palvelulla keventää asiakaskunnan hoidon tarvetta.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

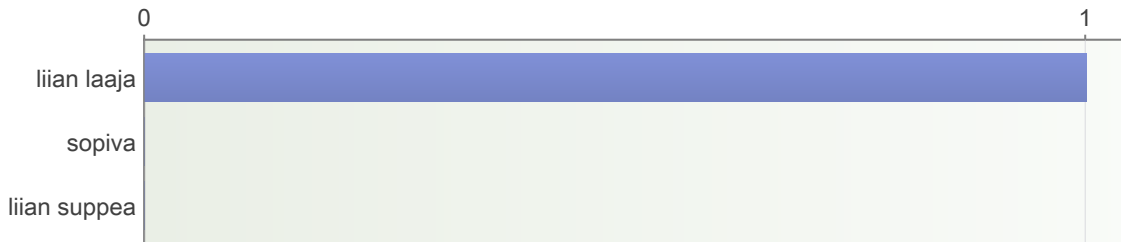
20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riittävien palvelujen turvaamiseksi maakunnalla on lisäksi käytössään mahdollisuus järjestää suoran valinnan palveluja ostopalveluina tai ns. SGEI-menettelyllä eli antamalla maakuntalain 116 §:n mukainen julkinen palveluvelvoite. Nämä keinot turvaavat suoran valinnan palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden aukottomasti.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pk-yrittäjien näkökulmasta on ongelmallista erikoisalojen sisällyttäminen sote-keskuksen lakisääteiseen palveluvalikoimaan. Vaatimus muodostaa erityisesti valinnanvapauden alkuvaiheessa haasteen pk-yrittäjien pyörittämien sote-keskusten syntymiselle. Ehdotamme, että velvoite erikoisaloista sote-keskusten palveluvalikoimassa eli 2 momentti poistetaan.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

24. Vapaamuotoiset huomiot.

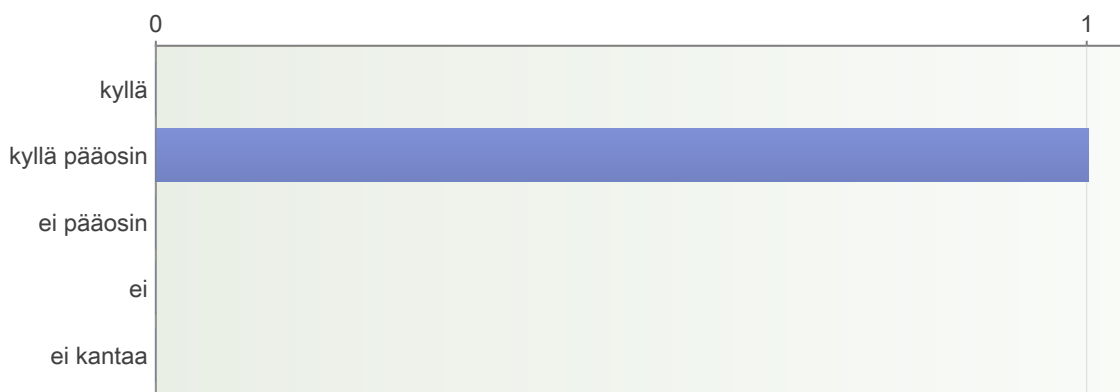
Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon palveluvalikoima on kattava. Ongelmana on, että nykyinen julkinen rahoitus ei riitä pykälässä määritellyn palveluvalikoiman tuottamiseen.

Kapitaatorahoitus soveltuu huonosti suun terveydenhuoltoon. Se soveltuu vain terveystarkastuksiin ja ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin neuvonnan ja konsultoinnin osalta. Suun terveydenhuoltoon on kehitettävä siirtymäkauden aikana ennaltaehkäisyyn ja suunterveydestä huolehtimiseen kannustava korvausjärjestelmä.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

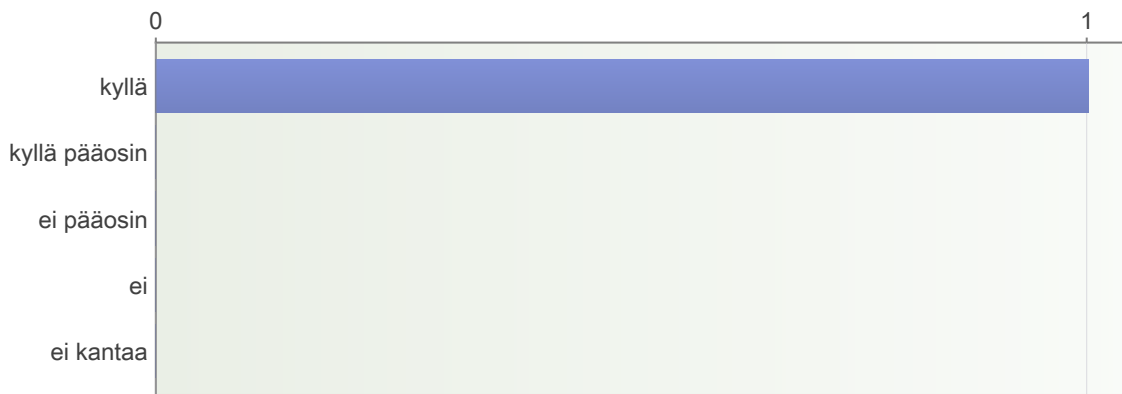
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskusten palveluvalikoiman määrittelevän momentin 1 kohdassa 6 mainitut laboratorio- ja kuvantamispalvelut tulee määritellä tarkemmin asetuksella.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

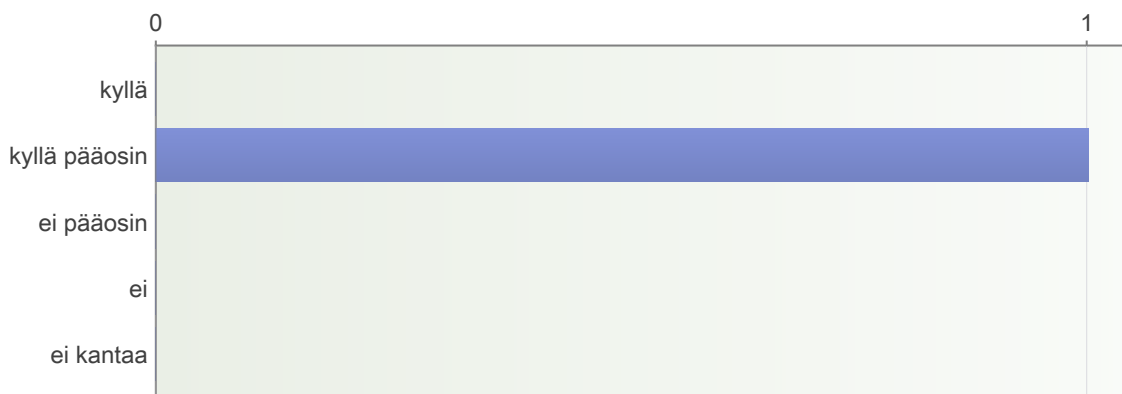

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskuksen vastuulle 18 § kohdassa 7 määritelty sosiaalihuoltolain 6 § mukainen sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus soveltuvat sote-keskuksen palveluvalikoimaan. Määrittely on riittävä ja tarkoituksenmukainen.

Sosiaalipalveluiden palvelutarpeen arviointiin ja myöntämiseen liittyy julkisen vallan käyttöä. Näiden liikelaitoksen palvelujen tarjoaminen sote-keskusten yhteydessä, liikkuvan henkilöstön, sähköisenä tai muulla tavoin on hyvä. Erittäin tärkeää on, että digitaalisia kanavia ja etäpalveluja hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti.

Lisäksi on varmistettava, että kaikkia sote-keskuksia kohdellaan näiden palvelujen jalkauttamisessa yhdenmukaisesti. Liikelaitos ei saa asettaa omia sote-keskuksiaan muita parempaan asemaan.

37 § yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että sote-keskuksen ”sosiaalihuollon ammattihenkilön tulee olla sote-keskuksen omaa palkattua henkilöstöä. Tällä voidaan turvata jatkuvuus ja pysyvien yhteistyörakenteiden muodostaminen sote-keskuksen ja maakunnan liikelaitoksen välillä”.

Tavoite on asianmukainen, mutta velvoite palkatusta henkilöstöstä ei. Jatkuvuus ja pysyvät yhteistyörakenteet muodostuvat yhtä hyvin yrittäjänä sote-keskukselle työtä tekevään sosiaalihuollon ammattihenkilöön kuin työsuhteessa toimivaan henkilöstöön. Tärkeämpää on vahvistaa toimintakulttuuria, joka nivoo sosiaalipalvelujen ohjauksen ja neuvonnan kiinteäksi osaksi sote-keskuksen palvelua.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

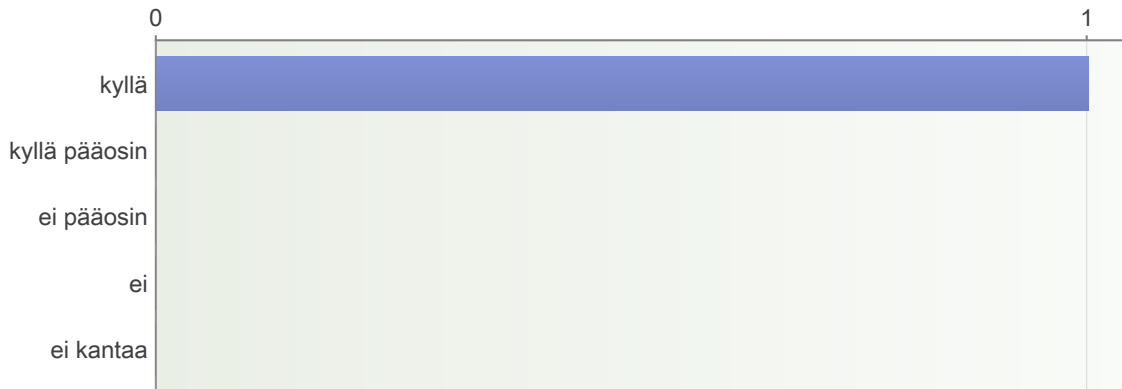

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli on erittäin hyvä keino toteuttaa valinnanvapautta sekä asiakkaan, olemassa olevien pk-yrittäjien että uuden yrittäjyyden näkökulmasta. Hallituksen yhtenä tavoitteena ollut varmistaa, että pk-yrittäjät voivat toimia sote-palvelujen tuottajina myös jatkossa. Tämän tavoitteen kannalta asiakasseteli on äärimmäisen tärkeä.

Palvelusetelistä noin kymmenen vuoden aikana kertyneiden kokemusten perusteella on kuitenkin välttämätöntä, että sote-palvelujen järjestäjälle eli maakunnille säädetään velvoite ottaa asiakasseteli käyttöön ja tarjota sitä asiakkaalle. Muuten vaarana on, että setelin käyttö jää mitättömäksi.

Palvelusetelikokemukset kertovat myös, että kun palveluseteli on otettu käyttöön, kokemukset siitä ovat myönteisiä kaikilla osapuolilla – sote-palvelujen järjestäjillä, asiakkailla ja yrittäjillä.

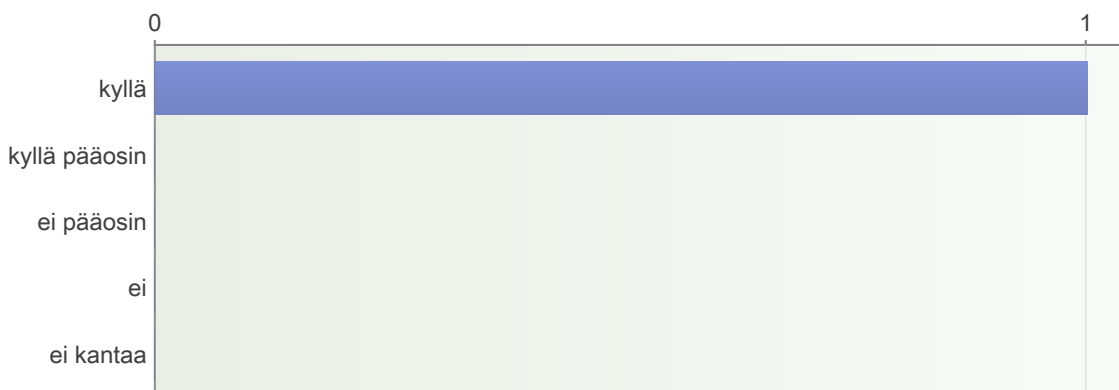
Asiakassetelijärjestelmä myös kannustaa maakunnan tuotteistamaan ja hinnoittelemaan omat palvelunsa, mikä edistää palvelutuotannon kustannustehokkuuden kehittämistä.

Nykyisin palveluseteliä käyttävillä asiakkailla valinnanvapaus kuitenkin kaventuu, jos vaihtoehtona on vain asiakassetelin hinnan mahdollistama palvelu tai palvelun maksaminen kokonaan itse. Asiakkaalla pitää olla mahdollisuus käyttää omaa rahaa ja maksaa lisää myös peruspalveluista, eikä ainoastaan lisäpalveluista.

Mikäli asiakasseteliin ei tule nykyisen palvelusetelin tapaan mahdollisuutta maksaa itse lisää palvelusta, on välttämätöntä, että palvelusetelijärjestelmä jää voimaan asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin lisäksi. Tämä mahdollistaa asiakkaiden valinnanvapauden. Samalla se varmistaa pk-yritysten toimintamahdollisuudet jatkossakin.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

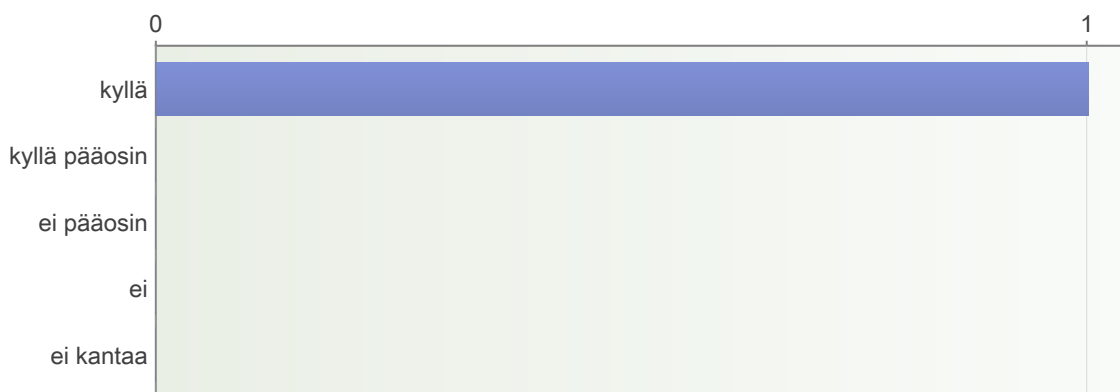
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pykälässä on varsin kattavasti annettu maakunnalle mahdollisuus olla käyttämättä asiakasseteliä. Sitä, milloin maakunta voi vetäytyä velvollisuudestaan tarjota asiakasseteli listatuissa palveluissa, tulisikin tarkentaa lain perusteluissa, jotta rajausta ei käytetä väärin – esimerkiksi oman tuotannon tukemiseen. Asiakkaan edun mukaista ei esimerkiksi ole, että maakunta rajaisi kotiin vietävät palvelut, asumispalvelut tai kohdassa 7 tarkoitetut kuntoutuksen palvelut asiakassetelien ulkopuolelle.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

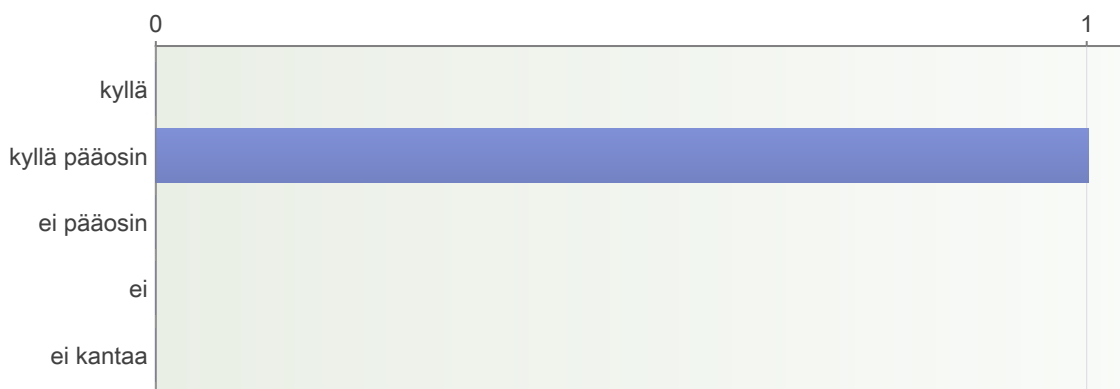
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Näiden rajausten osalta mahdollisesti tarvittava tarkempi määrittely tai kriteerien asettaminen on tarkoituksenmukaista tehdä lain perusteluissa tai myöhemmin asetuksilla.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on lähtökohtaisesti oikeus saada asiakasseteli 24 § listattujen palveluiden hankkimiseksi, kun maakunnan liikelaitos on todennut palvelutarpeen. Kyseisen palvelutarpeen olemassa olon ja oikeutuksen asiakasetelin saamiseksi määrittelee viranomaistaho. Asiakasetelin myöntäminen tulee olla mahdollista myös asiakasta näkemättä ja niin, että oikeus kyseiseen asiakaseteliin muodostuu pelkästään Kanta-järjestelmään kirjatun lähetteen pohjalta.

Asiakas voi myös kieltäytyä hänelle tarjotusta asiakasetelistä, joten asiakkaan oikeuksien voi katsoa olevan määritellyt tarkoituksenmukaisesti. Asiakkaan oikeuksien toteutumisen näkökulmasta on oleellista, että asiakas saa riittävästi tuottajia tasapuolisesti kohtelevaa tietoa ja neuvontaa asiakasetelistä ja sen käyttämisestä.

Asiakkaan tosiasialliseen mahdollisuuteen käyttää asiakasseteliä vaikuttaa myös asiakasetelin arvo. Momentissa 5 säädetään, että ”asiakasetelin arvo on määriteltävä siten, että asiakkaalla on tosiasiallinen mahdollisuus valita sillä maakunnan hyväksymä palveluntuottaja”. Lisäksi asiakasetelin arvon määrittelyssä tulisi ottaa huomioon myös kotikäynneistä ja pitkistä matkoista aiheutuvat kustannukset.

Palvelusetelistä saatujen kokemusten perusteella setelin oikean arvon määrittely on ollut ajoittain haasteellista. Lakiluonnoksessa oleva linjaus on hyvä, mutta sen toteutumista tulee valvoa tarkasti, jotta lain tavoite täyttyy.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”asiakas voisi halutessaan käyttää omia varojaan ja maksaa asiakasetelin arvon lisäksi itse lisäpalveluita”. Tämä välttämätön linjaus, jota tulee vielä tarkentaa toteamalla, että oikeus lisäpalvelujen ostoon koskee kaikkia asiakasetelillä tuottavia palveluja. Asiakasetelin tulisi myös nykyisen palvelusetelin tapaan mahdollistaa asiakkaan maksamisen lisäksi ladukkaammasta palvelusta.

43. 11e. Turvaako asiakasetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

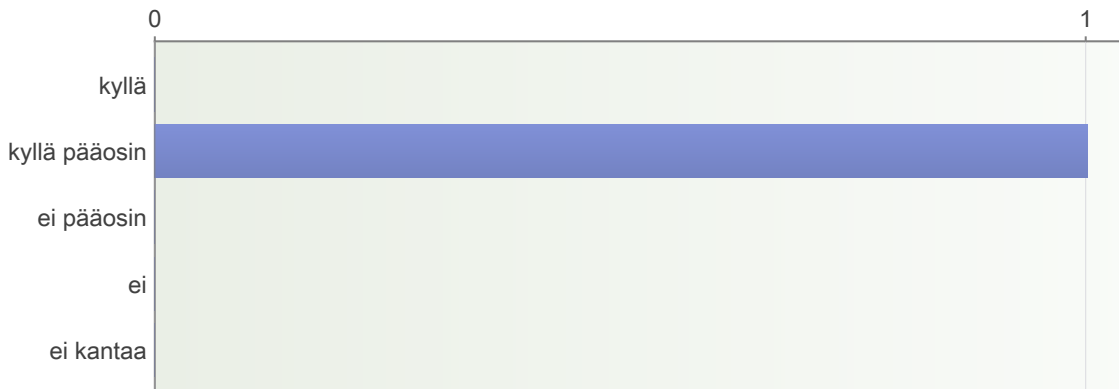

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

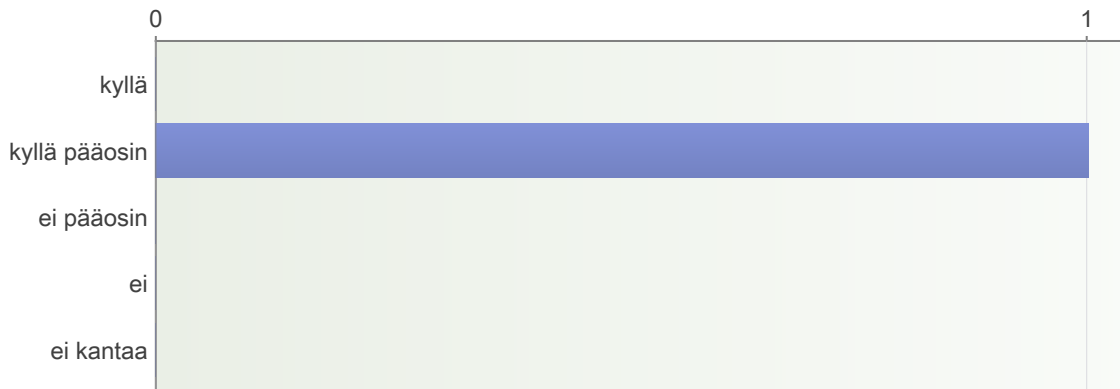
- Henkilökohtainen budjetti on erittäin hyvä keino toteuttaa valinnanvapautta. Sen toteutuksessa on varmistettava, että asiakkaalle jää tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa asiakassuunnitelman mukaisten palvelujen painotuksiin, yksityiskohtaiseen sisältöön ja esimerkiksi ajalliseen jaksottamiseen.

Osaksi henkilökohtaista budjettia tulee voida sisällyttää esimerkiksi terveyttä ja toimintakykyä edistäviä liikuntapalveluja ja arjessa selviämistä tukevia kotityöpalveluja sekä esimerkiksi lääkkeiden annosjakelua. Näiden palvelujen avulla voidaan kevyillä palveluilla ennaltaehkäistä raskaampaa palvelutarvetta ja näin saavuttaa sekä inhimillisesti että kustannusnäkökulmasta parempi lopputulos.

On tärkeää, että henkilökohtaisen budjetin päälle voi maksaa itse lisäpalveluista. Henkilökohtaiseen budjettiin tulisi kuitenkin lisätä mahdollisuus maksaa itse lisää myös laadukkaammasta peruspalvelusta.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

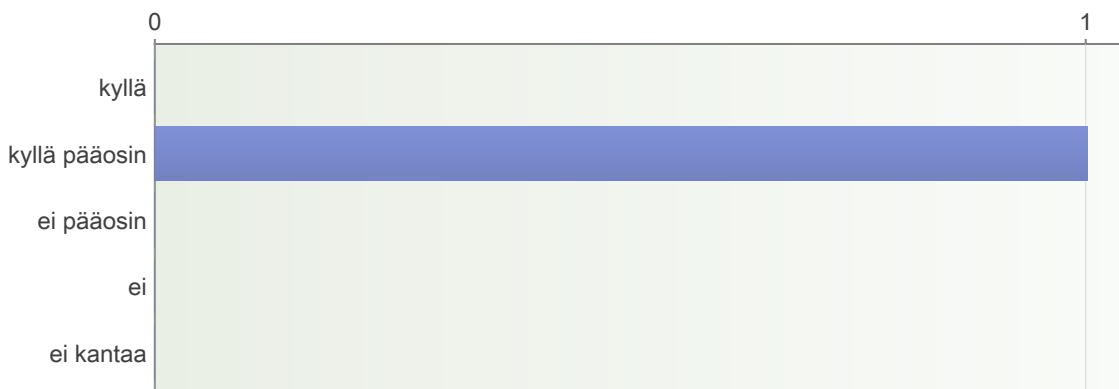
- Riittäväällä, erilaisia tuottajia ja asiakasryhmiä tasapuolisesti kohtelevalla neuvonnalla ja ohjauksella on ratkaiseva rooli valinnanvapauden tosiasiallisessa toteutumisessa. Siksi on syytä varmistaa, että se toteutuu myös käytännössä. Asiakkaalle on tärkeää, että hän saa tiedon kaikista alan palveluntuottajista ja vaihtoehdoista. Onkin tärkeää varmistaa lain tavoitteet monipuolisesta palvelutarjonnasta luomalla järjestelmä, jossa kaikki palveluntuottajat, pienet ja suuret – yksityiset ja julkiset, ovat samalla viivalla. Ei pidä antaa mahdollisuutta monopolien syntyymiseen, vaan noudattaa yhdenvertaisuusperiaatetta kaikkien toimijoiden kesken. Nykyisin valvontaa ei ole ja palveluohjauksessa voidaan suosia tiettyjä tahoja omista lähtökohdista. Ehdotamme, että esimerkiksi Valvira tai KKV arvioi neutraalin ohjauksen ja neuvonnan toteutumista seuraamalla asiakassetelien ja henkilökohtaisen budjetin käyttöä sekä keräämällä asiakkaiden ja palveluntuottajien palautetta säännöllisesti.

Yksilöllinen, eri palveluntuottajien kirjauksista täydentyvä ja kaikkia palveluntuottajia sitova asiakassuunnitelma luo hyvät edellytykset asiakkaan tarpeet tyydyttävän palvelukokonaisuuden toteuttamiselle.

Asiakassuunnitelma on keskeinen välinen palvelujen integraatiossa. Se myös vahvistaa asiakkaan oikeuksia ja parantaa mahdollisuuksia toteuttaa palvelut asiakkaan tarpeita vastaavasti. Asiakassuunnitelmasta ei kuitenkaan saa tehdä liian jäykkää työkalua, vaan sen laatimisessa tulee tunnistaa erilaisten asiakasryhmät.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kaikkien palveluntuottajia koskevien hyväksymismenettelyjen lähtökohtana tulee olla, että jos tuottaja on palvelutuotantoa koskevan lain perusteella hyväksytty sote-palvelujen tuottajaksi, tuottaja hyväksytään myös valinnanvapauspalvelujen tuottajaksi.

Lisäksi korostamme, että kaikkien hyväksymiskriteerien ja vaatimusten on kohdeltava kaikkia palveluntuottajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Vaatimusten tulee olla kohtuullisia ja suhteessa tuotettavaan palveluun. Sekä vaatimusten asettamisessa että tuottajien hyväksymisessä on toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

39 § asetettu vaatimus sille, että sote-keskuksen on tuotettava sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta siten, että palvelun toteuttaa suoran valinnan palveluntuottajaan palvelussuhteessa oleva henkilöstö, on kohtuuton. Käytännössä tämä voi estää pk-yrittäjien pyörittämien sote-keskusten syntyminen ja heikentää suoran valinnan palvelujen tarjontaa erityisesti pienemmän väestöpohjan alueilla.

Valinnanvapauskokeiluissa mukana olevien sote-yrittäjien arvion mukaan kokoaikaisen sosiaalihuollon ammattilaisen työllistäminen vaatisi vähintään kymmenen yleislääkärinä työllistävän sote-keskuksen.

Asiakkaan näkökulmasta on tärkeää, että sosiaalihuolto integroidaan kiinteäksi osaksi sote-keskuksen arkea. Perinteisesti terveydenhuoltoa painottavan näkökulman pitää muuttua laajemmaksi ja asiakas tulee nähdä kokonaisuutena. Emme kuitenkaan näe perustelluksi vaatimusta, jonka mukaan sosiaalihuollon ammattilaisen tulee olla palvelussuhteessa sote-keskukseen. Todennäköisempää on, että sosiaalipalvelujen rooli vahvistuu paremmin, kun alan osaajille annetaan mahdollisuuden tuottaa näitä palveluja myös yrittäjänä, kuten muutoinkin on luontevaa muuttuvassa työelämässä.

Esitämme, että vaatimus, jonka mukaan sote-keskuksen on tuotettava sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta siten, että palvelun toteuttaa suoran valinnan palveluntuottajaan palvelussuhteessa oleva henkilöstö, poistetaan. Palvelu voi olla kiinteä osa sote-keskuksen toimintaa, vaikka se toteutettaisiin sopimus-suhteessa.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

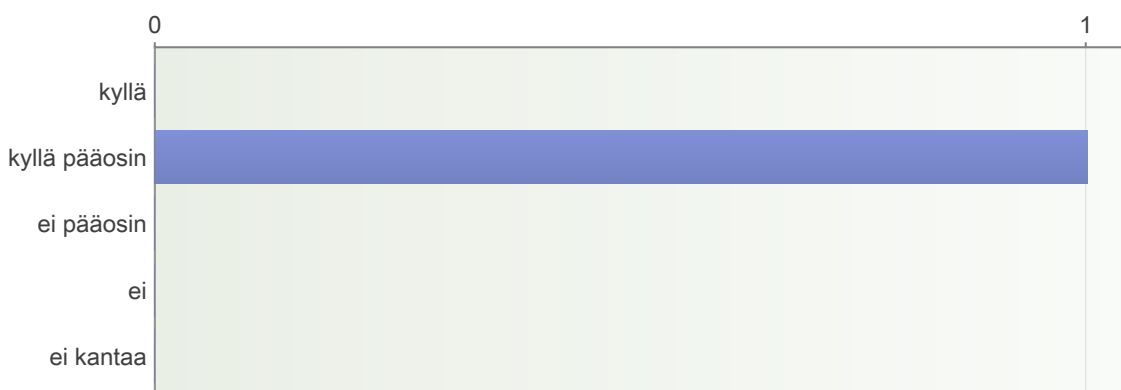
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuuden järjestämisvastuun toteuttamiseen ovat vähintäänkin riittävät. Korostamme, että maakunta ei saa asettaa tarpeettomia hyväksymiskriteerejä. Pk-yrittäjien ja uuden yrittäjyyden näkökulmasta on ratkaisevaa, että kriteerit ovat kohtuulliset ja hyväksymismenettely kevyt. Lähtökohtaisesti sen, että täyttää palvelutuottajalain vaatimukset, tulee riittää myös maakunnalle.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

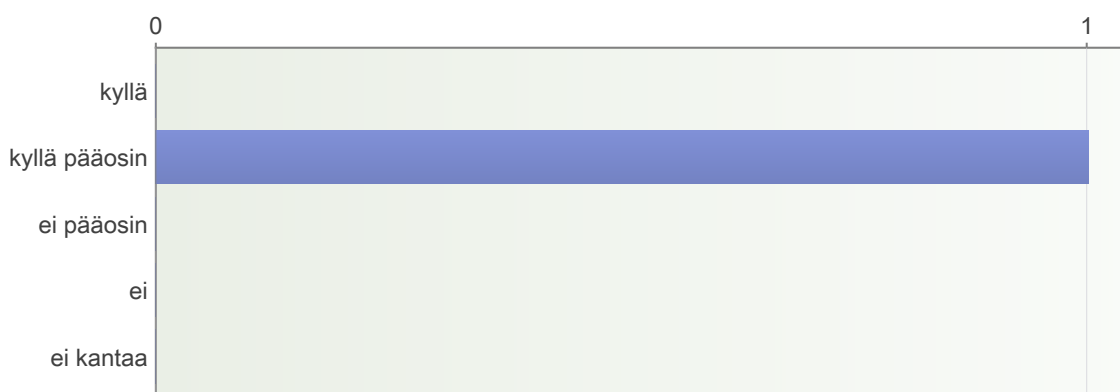
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla on 51 § mukaan mahdollisuus yksipuolisesti muuttaa suoran valinnan palveluntuottajan kanssa tehtyä sopimusta sekä palveluista maksamiensa korvausten määrää ja perusteita. Maakunnan päättämät muutokset astuisivat voimaan aikaisintaan 30 päivän kuluttua. Tämä aika on yrittäjälle aivan liian lyhyt toiminnan sopeuttamiseen. Kohtuullinen siirtymäaika on vähintään kolme kuukautta.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Eri maakuntien vertailun toteuttamiseksi olisi säädettävä velvoittavasti maakuntien yhteisestä kustannuslaskennan mallista. Maakunnat ja niiden liikelaitokset aloittavat toimintansa ns. puhtaalta pöydältä, joten tällaisen velvoitteen toteuttaminen ei aiheuttaisi hankaluuksia, hallinnollisia tai taloudellisia kustannuksia. Päinvastoin yhteinen kustannuslaskennan malli todennäköisesti helpottaisi maakuntien työtä.

Vaatimukset kustannusrakenteen avaamisesta (57 §) ovat osin kohtuuttomia ja tarpeettomia. Avoimuuden ja läpinäkyvyyden osalta sekä valvonnan toteuttamiseksi virallisten tilinpäätöstietojen ilmoittaminen sekä tuotteiden hintojen ilmoittamisen tulee riittää.

Merkittävän osan luvussa 9 määritellyistä tiedoista on saatavissa viranomaisten tietojen yhteiskäyttöä hyödyntäen, esim. verottajan, kaupparekisterin ja lupaviranomaisen tiedot.

Julkisen sektorin palveluntuottajan on pystyttävä selkeään kirjanpidolliseen eriyttämiseen ja erittelyyn sote-keskusten osalta. Erittelyn pitää olla saman tasoista kuin yksityiseltä toimijalta vaaditaan.

60 § Palveluntuottajan vastuu hoitokomplikaatiosta ei ole esitettyssä muodossaan perusteltu. Se on pk-yrittäjien näkökulmasta kohtuuton. Tähän on etsittävä jatkovalmistelussa erilaisia ja erikokoisia tuottajia tasapuolisesti kohteleva ja suhteellisuusperiaatetta noudattava ratkaisu.

Hoitokomplikaatiot ovat hoidon yhteydessä syntyviä sivuvaikutuksia, häiriöitä tai lisätauteja, joista osa voi aiheutua hoitovirheistä, mutta osa on hoitotapahtumiin liittyviä haittoja, joita ilmenee tietyllä tilastollisella

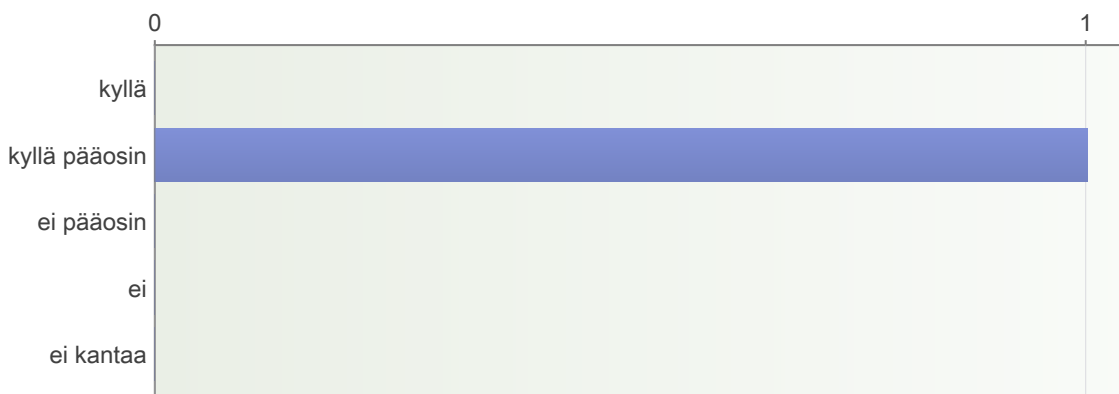
todennäköisyydellä esim. lääkehoidon sivuvaikutuksena huolimatta hoidon asianmukaisuudesta. Komplikaation ollessa tilanne, jota ei olisi voinut välttää, julkisen verorahoitteen järjestelmän on turvattava kustannukset siltä osin, kun ne eivät ole korvattavia potilasvakuutuksen piiristä.

Varsinaisille hoitovirheille on oma vakuutusjärjestelmänsä, mutta muiden komplikaatioiden osalta kustannuksiin jouduttaisiin varautumaan erillisin vakuutusin, mikä tulee vaikuttamaan erityisesti pienten toimijoiden mahdollisuuksiin osallistua valinnanvapauspalvelujen tuottamiseen. Tässä yhteydessä on ehdottomasti toimittava siten, että kaikki toimijat vastaavat samalla tavalla hoito-komplikaatioiden kustannuksista. Tämä tarkoittaa sitä, että myös julkisomisteiset tuottajat mukaan lukien maakunnan liikelaitokset vastaavat komplikaatioiden kustannuksista täsmälleen samalla tavalla kuin yksityiset tuottajat. Tämä on syytä kirjata selvästi näkyviin pykälän yksityiskohtaisiin perusteluihin.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

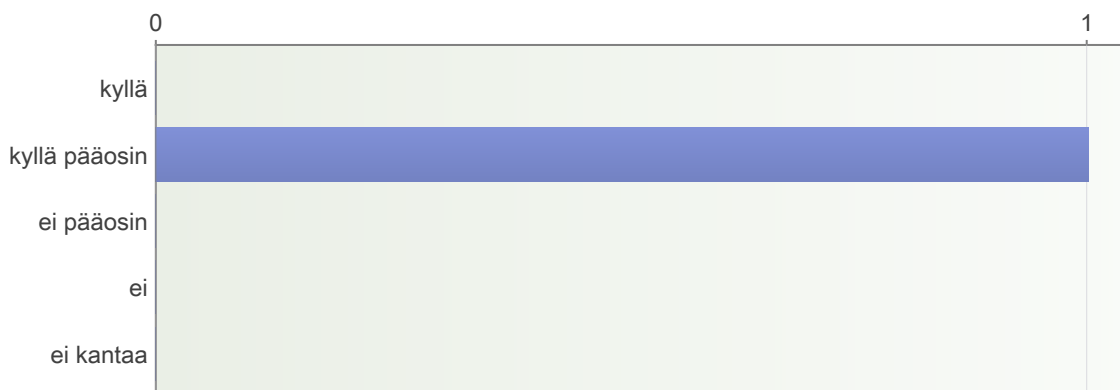
- Tasapuolisten kilpailuolosuhteiden näkökulmasta on välttämätöntä, että sekä julkisille että yksityisille palveluntuottajille korvataan samoin perustein samoista palveluista.

Palveluntuottajille maksettavat korvaukset on määriteltävä niin, että erikokoisilla tuottajilla on tosiasialliset mahdollisuudet selvittää vastuistaan. Yksityiskohtaisiin korvausperusteisiin ei vielä voi kantaa, koska niiden valmistelu on kesken. Esitämme, että maakunnat veloitetaan valmistelevaan korvauksia vuoropuhelussa yksityisten palveluntuottajien, myös alueen pk-yrittäjien kanssa.

Esitetty kiinteän korvauksen (kapitaatiokorvaus) osuus (2/3 osaa) sote-keskusten palveluissa mahdollistaa asiakkaiden erilaisten palvelutarpeiden huomioonottamisen. Suun terveydenhuoltoon esitetty kapitaatiokorvausmalli ei sovellu.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

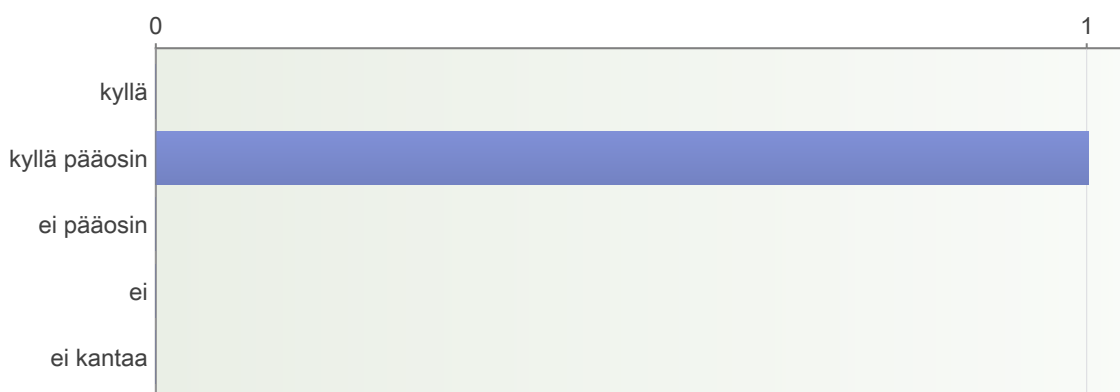
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiin tai yksityiskohtaisiin perusteluihin on yksiselitteisesti kirjattava, että kaikissa asiakasetelillä tuotettavissa palveluissa palveluntuottajalla on mahdollisuus tuottaa myös asiakkaan maksamia lisäpalveluja.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

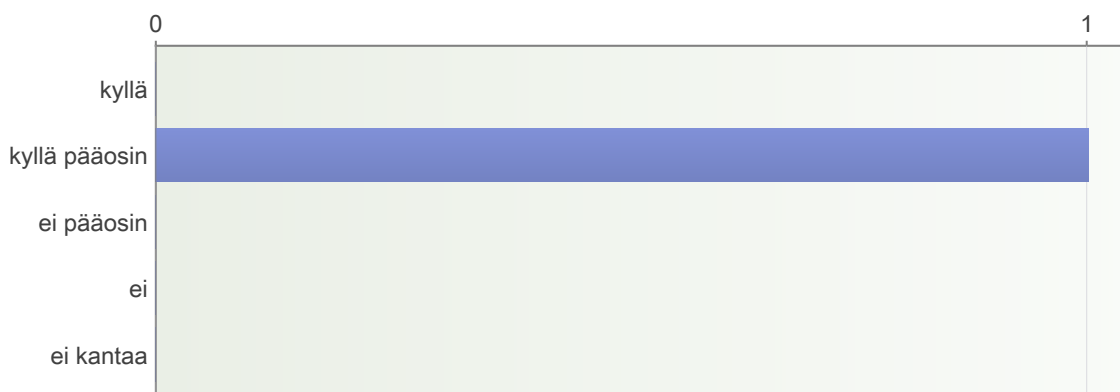
Vastaajien määrä: 1

- Tasapuoliset kilpailuolosuhteet eivät täysin toteudu, koska maakunnan liikelaitokset eivät voi mennä konkurssiin. Merkittävä kilpailuneutraliteettiongelma liittyy arvonlisäveroon. Pidämme mahdollisena lieventää ongelmaa yleisperusteluihin kirjatun laskennallisen arvonlisäverokorvauksen avulla.

Erityisesti pienten toimijoiden ja pk-yrittäjien kannalta on välttämätöntä, että korvausten maksu toimii sujuvasti ja maksuajat ovat kohtuulliset. Jos maakunta ajautuu maksuvaikkeuksiin, pitää maakuntien rahoituslain 8 § mahdollistama valtion lainan tai takauksen avulla varmistaa, että yrittäjät saavat korvauksen tuottamistaan palveluista. Ei ole kohtuullista, että yksittäinen yrittäjä joutuisi kärsimään maakunnan maksuvalmiusongelmista.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

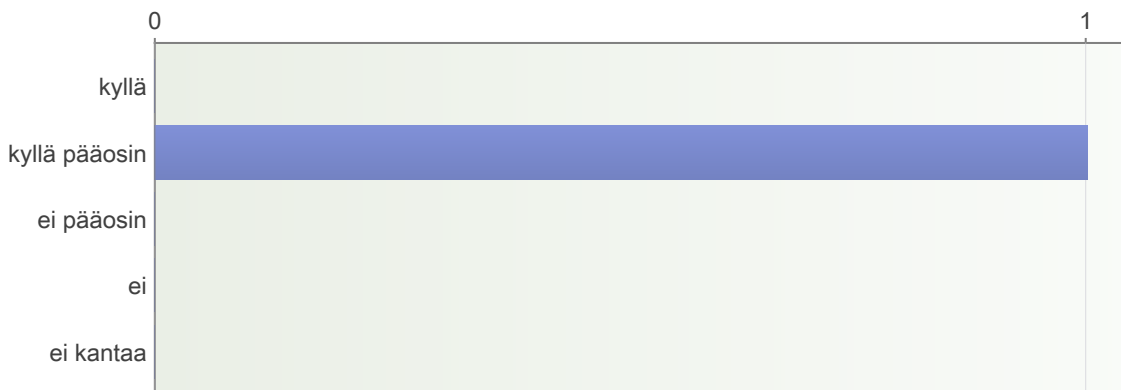
Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen viivästyminen on vaikeuttanut alan palvelumarkkinoiden kehittymistä. Lain voimaantulon porrastaminen ja siirtäminen vaiheittain toteutettavaksi aiheuttaa enenevässä määrin lieveilmiöitä ja vaikeuttaa pk-yrittäjien toimintaa. Epävarmuuden jatkuminen aiheuttaa myös alan kasvavaa keskittymistä.

Kiinnitämme huomiota myös siihen, että voimassa olevaa palvelusetelijärjestelmää ja lainsäädäntöä ei tule kumota. Näin turvataan myös joustava siirtymäaika. Palvelusetelijärjestelmää tarvitaan yhä laajemmin myös tulevaisuudessa. Kts. lisää kysymyksen 20 vastauksesta.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

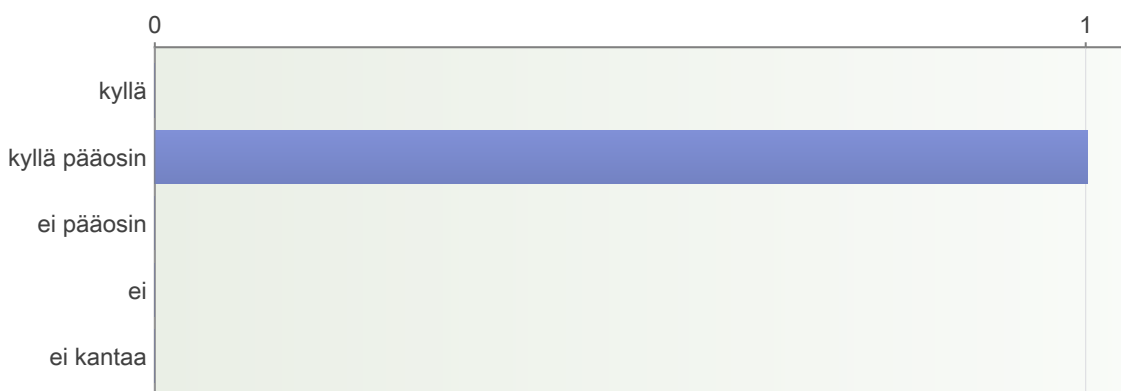
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaiden listautuminen esitetyllä tavalla on perusteltu. Ei kuitenkaan ole tasapuolista, jos maakunnan sote-keskus saa korvauksen listautumattomasta asiakkaasta vuodet 2021-2022. Kyseisen rahoituksen tulisi jäädä maakunnan järjestäjätahon hyväksi.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

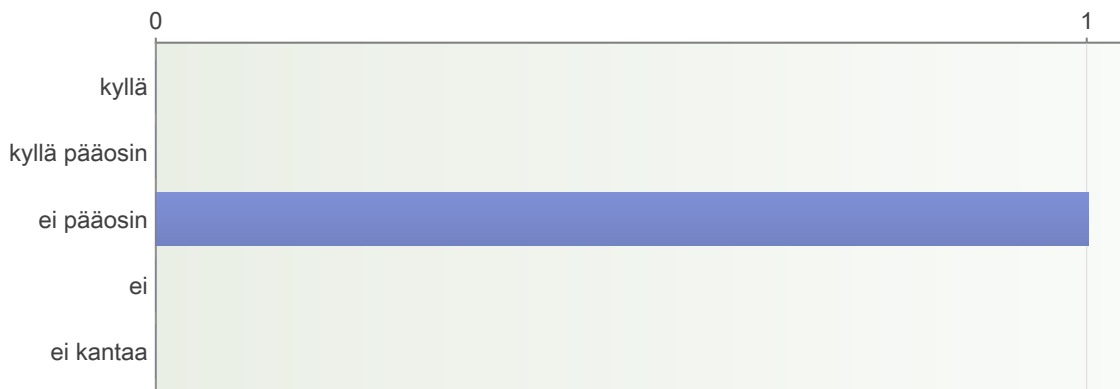
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon osalta esitetty siirtymäaika on perusteltu, koska kyseisiin palveluihin tulee kehittää uusi korvausjärjestelmä.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa yksityisille tuottajille mahdollisuuden osallistua sote-palvelujen tuotantoon valinnanvapauden tai ostopalvelujen kautta. Haasteena on tasapuolisten kilpailuolosuhteiden toteuttaminen. Maakunnan omistamalla tuotannolla on väistämättä etuja suhteessa yksityisiin toimijoihin. Näitä ovat esimerkiksi konkurssisuoja ja erilainen arvonlisävero-kohtelu. Epäkohdat on pyrittävä oikaisemaan. Esimerkiksi erilainen arvonlisävero-kohtelu on välttämätöntä huomioida korvauksia määriteltäessä.

Maakunnan päätöksillä, esimerkiksi palveluketjut ja -kokonaisuudet, tuottajien hyväksymiskriteerit ja korvaukset, on merkittävä vaikutus tosiasiallisten toimintaedellytysten syntymiselle. Koska sote- ja maakuntauudistuksen keskeisenä tavoitteena on hyödyntää monituottajamallin etuja maakunnan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tuotannossa, on välttämätöntä, että vastuu palvelumarkkinoiden toimivuudesta säädetään osaksi maakunnan järjestämisvastuuta.

Nykyinen palvelusetelijärjestelmä myös mahdollistaa asiakkaalle laadukkaamman palvelun hankkimisen maksamalla itse lisää setelin päälle. Vastaava mahdollisuus tulisi olla myös asiakassetelissä ja henkilökohtaisessa budjetissa. Yksityisten sosiaali- ja terveystalouden tuottajien toimintaedellytykset heikkenevät, mikäli oman rahan käyttöoikeus poistuu. Jos asiakassetelin arvo määritellään hyvin pieneksi verrattuna todellisiin kustannuksiin, pk-yritysten edellytykset toimia palveluntuottajina heikkenevät. Tällöin myös asiakkaiden todellinen valinnanvapaus vähenee.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Käsityksemme mukaan lakiluonnos sinänsä pyrkii luomaan toimintaympäristön, jossa pienet tuottajat voivat toimia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina. Jotta tämä tavoite toteutuu, pienet ensin -periaatetta on noudatettava jokaisessa yksityiskohtassakin. Tavoitteen toteutuminen vaatii seuraavia muutoksia:
 - Sote-keskuksen palveluvalikoima on pidettävä rajattuna
 - Mahdollinen päätös erikoisalojen sisällyttämisestä sote-keskuksen palveluvalikoimaan, tulee tehdä myöhemmin erikseen.
 - 39 § vaatimus sosiaalihuollon ohjausta ja neuvontaa antavan henkilön palvelussuhteesta on poistettava.
 - Mahdollisuus verkostomaisten yrittäjien yhteistyössä pyrittävien sote-keskusten syntyemiselle ja toimimisille on vahvistettava kirjaamalla maininta niistä 53 § yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Pienten tuottajien osalta tärkeimmät valinnanvapauden keinot ovat asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti. Viittamme kysymysten 11a- ja 12-vastauksiin. On välttämätöntä, että maakunnalle säädetään velvollisuus käyttää asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia. Niiden tulisi myös antaa asiakkaalle mahdollisuus maksaa itse lisää laadukkaammasta peruspalvelusta lisäpalveluiden ohella. Jos tätä ei mahdollisteta, on nykyinen palvelusetelijärjestelmä välttämätöntä säilyttää käytössä. Muutoin lakiuudistus merkitsee laadukkaampaa palvelua tuottavien yritysten toiminnan vaikeutumista.

Maakunta voi 42 § mukaan asettaa palveluntuottajille ehtoja. Pienten tuottajien näkökulmasta vaarana on, että nämä ehdot tekevät pienten toimijoiden toimimisen palveluntuottajina mahdottomaksi. Lakiluonnoksen 42 § ja 44 § yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että

- Syrjimättömyyden ja tasapuolisuuden ohella maakunnan olisi ehtoja asettaessaan huomioitava myös suhteellisuusperiaate siten, että palvelujen tarjoajina voivat toimia myös pienemmät yritykset ja järjestöt.
- Vaatimukset eivät myöskään saa olla ylimitoitettuja toiminnan tavoitteeseen ja lainsäädännössä asetettuihin vaatimuksiin nähden.

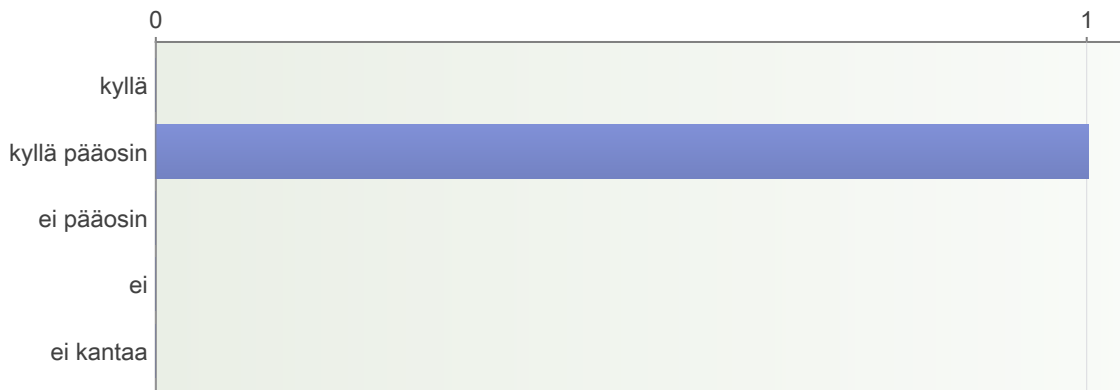
Näitä periaatteita ja niiden merkitystä pienille toimijoille tulisi yksityiskohtaisissa perusteluissa vielä vahvistaa.

Valinnanvapauspalvelujen tuottajalle aiheutuu väistämättä myös merkittävää hallinnollista taakkaa. Tätä taakkaa on julkisen sektorin toimijan kohtuullistettava tarjoamalla pienten toimijoiden käyttöön ketteriä työkaluja

esimerkiksi raportointi- ja tiedonantovelvoitteiden täyttämiseksi. Palveluntuottajien valvonnassa johtavana periaatteena tulee olla ohjaus ja neuvonta.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Suomessa on lähes 19 000 sote-alan yritystä. Näistä 95 % on mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä on 99,9 %.

Uskomme, että lakiluonnoksessa esitetty valinnanvapausmalli, jossa esittämämme korjaukset on huomioitu, on sote-alan yrittäjille mahdollisuus. Se olisi mahdollisuus myös uudelle yrittäjyydelle, mitä pidämme yhtä tärkeänä kuin olemassa olevien yrittäjien toimintaympäristön kehittämistä.

Suurimman uuden yrittäjyyden potentiaalin uskomme syntyvän hoivapalveluihin, erityisesti ikääntyvien palveluihin sekä kotiin vietäviin ja toimintakykyä ylläpitäviin palveluihin. Näissä palveluissa yrittäjyyden kannalta tärkeimmät valinnanvapauden keinot ovat asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti.

Palveluvalikoimaltaan rajatun, käytetyimpiin palveluihin keskittyvän sote-keskuksen uskomme tarjoavan uudenlaisen yrittäjyyden mahdollisuuden terveydenhuollon ammattilaisille.. Valinnanvapauskokeilut ovat osoittaneet, että pieniä yrittäjävetoisia sote-keskuksia syntyy, kun siihen annetaan mahdollisuus.

Uuden yrittäjyyden potentiaali löytyy myös sosiaalihuollon palveluista edellyttäen, että valinnanvapauslakia muutetaan 39 § olevan palvelussuhdevaatimuksen osalta. Tällä alalla ei perinteisesti ole ollut merkittävästä yrittäjä, mutta mahdollisuus sille nyt annetaan.

Terveys- ja hyvinvointitekniologia on tunnistettu Suomessa potentiaaliseksi kasvu- ja vientialaksi. Näiden palveluiden globaali kysyntä tulee olemaan valtava ja että suomalaisilla yrittäjissä ja yrityksissä on tässä mahdollisuuksia. Mutta menestyäkseen globaaleilla markkinoilla ja globaalissa kilpailussa suomalaiset yrittäjät tarvitsevat kotimarkkinoilla toimintaympäristön, joka mahdollistaa innovaatioiden kehittämisen ja referenssit.

Valinnanvapaus on keskeinen elementti mahdollistavan toimintaympäristön luomisessa. Emme voi olettaa yksityisten yritysten ja yrittäjien luovan työpaikkoja ja vientituloja, jos betonoimme sote-alan toimintaympäristön julkisen sektorin monopoliksi.

Yrittäjien näkökulmasta on tärkeää, että he itse, heidän työntekijänsä ja asiakkaansa voivat saada käytetyimmät sote-palvelut lähipalveluina. Uskomme, että esitetyn kaltainen valinnanvapausmalli luo pk-yrittäjille mahdollisuuden tuottaa sote-palveluja myös pienemmän väestöpohjan alueilla. Kun syntyy kysyntää, yrittäjyyden kautta syntyy yleensä myös tarjontaa. Keskeistä on, että maakunnan järjestäjinä toteuttavat valinnanvapauslain niin, että myös yksinyrittäjillä ja pk-yrittäjillä on tosiasiallisesti mahdollista toimia valinnanvapautuottajina.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslain laatimisen yhteydessä on ilmeisesti ajateltu, että uudistuksen myötä kumotaan laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä. Esitämme, että lakia ei kumota, vaan palvelusetelijärjestelmä säilytetään velvoittavan asiakassetelijärjestelmän rinnalla yhtenä tapana järjestää sote-palveluja. Tämä varmistaisi pk-yritysten mahdollisuuksia tuottaa ja kehittää laadukkaampia palveluja ja toisi toivottua joustavuutta myös maakuntien toimintaan.

Palvelusetelilainsäädäntö olisi myös tarpeen päivittää ja sen soveltamisalaa laajentaa käsittämään kaikki julkisen tahon järjestämistä kuuluvat palvelut.

Palvelusetelijärjestelmä on osoittautunut toimivaksi tavaksi järjestää julkisia palveluja. Setelijärjestelmää on mahdollista käyttää ilman lainsäädäntöäkin, mutta mahdollistava lainsäädäntö on maakunnille, kunnille ja kuntayhtymille hyvä tuki setelijärjestelmän käytössä.

Tällä hetkellä palveluseteliä käytetään paljon ja yhä lisääntyvässä määrin varhaiskasvatuksessa. Lisäksi setelimalli mainitaan myös mahdollisena ja toivottavanakin tapana järjestää tulevia kasvupalveluja.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- 18 §
Poistetaan velvoite erikoisaloista sote-keskusten palveluvalikoimasta eli 2 momentti kokonaan.

60 §
Poistetaan pykälä sellaisenaan ja valmistellaan uudelleen.

71 §
Täydennetään seuraavasti: "Asiakas voi maksaa asiakassetelin arvon lisäksi itse paremmasta palvelusta sekä lisäpalveluista."

72 §
Täydennetään seuraavasti: "Asiakas voi maksaa henkilökohtaisen budjetin arvon lisäksi itse paremmasta palvelusta ja lisäpalveluista."